

ד"ר עמית גורביץ'

אל תזייפו את זה

על קוצו של דיו - גרפולוגיה משפטית וזיהוי זיופים
מאת קרן רווה, הוצאת מדיה 10, 157 עמ', 129 שקל

המחברת קובעת שאי אפשר לזייף. נקודה. הבדיקה הגרפולוגית כוללת, בין היתר, בדיקת כיוון, מהירות, תנועה, פרופורציות ולחץ הכתיבה. היא צריכה לשקלל לבדיקה את השפעתם של הגיל והבריאות על הכתיבה, איטרות, השתנות בנייר, שינויים בדיו ועוד. היא נתקלת ביוף צוואות, שטרי ערבות, תיקים רפואיים, מסמכי בנק וחווים, שטרי מכר, העברת מניות והרשאות לשינויים בחברה. ספרה מתאר את הפרקטיקה של עבודתה המקצועית, ובכללה את כללי האתיקה שגזרה על עצמה (לא לקבל תיק במקרים שהיא לא בטוחה בממצאיה אלא ברמת סבירות חלקית); תיאור שלבי הכנת חוות דעתה המקצועית ושיקוליה והעדות בבית המשפט, בפרק שכולל ציטוטים מחקירות נגדיות שעברה כעדה מומחית. בפרק

לאחר שלמדה פסיכולוגיה וקרימינולוגיה באוניברסיטה ביקשה המחברת לחזור לתחביב ילדות ישן שלה - גרפולוגיה - והבינה ש"אין לי מספיק סבלנות לטיפול פסיכולוגי ארוך ומתמשך שבסופו ניתנת אבחנה. הגרפולוגיה לעומת זאת מאפשרת לי להגיע לאבחון מעמיק ומהיר". היא בוגרת בהצטיינות של האקדמיה הבריטית לגרפולוגיה בלונדון, ומזה 17 שנה מנהלת מכון ליישומים גרפולוגיים. עבודתה המקצועית הראשונה היתה בלונדון בויהוי כתב ידו של ג'ק המרטש. בספרה היא מבקשת לתאר את הגרפולוגיה מבחינה מקצועית ומעשית - הגרפולוגיה המשפטית.

הגרפולוגיה המשפטית שונה מהגרפולוגיה האבחנתית, ומהותה - זיהוי כתבי יד, לרבות זיהוי זיופים וניסיונות זיוף. היא אמורה לקבוע אף את מועד הכתיבה ושינויים מאוחרים יותר שנעשו, ואפשר להשתמש בה אף לזיהוי כתיבה וחתומה תחת השפעות איומים, סמים ואלכוהול. לדעתה, הגרפולוגיה המשפטית מאפשרת לזהות את מצבו הנפשי וגמירות הדעת של הכותב, ואולם היא מציינת כי לצערה בתי המשפט נוטים לסרב לפתח את ההלכה בכיוון זה ואף מסויגים מהתחום (עמ' 87).

מיוחד היא משיאה טיפים לעורכי דין. לדבריה התחום כיום פרוץ לגמרי וכל אחד יכול להציג את עצמו כמומחה לכתבי יד. להצעתה יש לפעול לרגולציה בתחום, לחייב לימודים של שנתיים ולשאת בהשכלה בתחום הפסיכולוגיה. בסיום ספרה היא מביאה פסקי דין שדנו במעמד הגרפולוגיה בבתי משפט ורומזת כי קיימים פוליטיקה ואינטרסים זרים באי הטמעת הנושא בין השופטים (עמ' 150).

מי כאן הרגולטור

גולציה - המשפט המנהלי בעידן החוזים הרגולטוריים
מאת שרון ידין, הוצאת בורטי, 385 עמ', 790 שקל

שקל ותדיח את ראשיה. ביושר מתארת המחברת הטיות של השיטה, ובהן השפעות זרות על שיקול הדעת של הרגולטורים; אינטרס הרגולטורים להבטיח לעצמם מינויים בכירים לאחר פרישתם; אתוס הקומבינה הישראלי; והרצון להאדיר את שמם כמי שהגיעו להסדר מוסכם. בדברי ההקדמה לספר, כותבת שופטת העליון דפנה ברק-ארז שיש אף להיזהר מהפגיעה בשוויון בהסדרים קונקרטיים אלו. הכותבת, ששימשה בעבר יועצת משפטית בבנק דיסקונט ומתארת כיצד בעבודתה נחשפה לחוזים רגולטוריים כאלה, מציינת כי המשפט המנהלי הנוכחי אינו מכיר כמעט כלל בחוזים רגולטוריים ומחיל עליהם את דיני החוזים הכלליים. היא מציעה לפתח את הדין המנהלי באופן שיוכל להכיל גם חוזים רגולטוריים, למשל באימוץ מנגנונים של שקיפות ביחס להסכמות עם החברות המפותחות ובעיגון סמכויותיו של רגולטור בחקיקה ראשית שתקנה לו שיקול דעת רחב. כן היא מציעה לעגן בדיקה של ההסכמים הרגולטוריים בבדיקות עלות-תועלת כלכליות.

רק יצא ספרה של ד"ר שרון ידין, המבוסס על עבודת הדוקטורט שכתבה, וכבר צוטט בפסק דינו של בג"צ בנושא מתווה הגז, בנוגע לתפישתה לפיה חוזים רגולטוריים הם חוזים הסכמיים. חוזים רגולטוריים הינם ההסדרים שהמדינה כגוף המפקח עושה עם הגופים עליהם היא מפקחת. למשל - מתווה הגז. לצד האפשרות של רגולציה הסכמית יש רגולציה וולנטרית או עצמית, אבל בעולם ובישראל התגבשה פרקטיקה לחוזים רגולטוריים מוסכמים ובהן הסכמות רכות וספציפיות בין הצדדים בנוגע לרגולציה הספציפית שתחול על הגוף המבוקר.

מכח פרקטיקה זו, רגולטורים מטעם המנהל מקיימים משא ומתן עצמאי, ישיר ומבודד עם חברות מסחריות, במטרה להגיע איתם להסכמות של הסדרה, שמולידים משפט פיקוח מיוחד וישיר המותאם לצרכיו המיוחדים של הארגון ומתואמים עימו. לדוגמה כמקרה מבחן, מביאה המחברת את ההסדר של המדינה עם אייפקס פסגות, לפיו הפרקליטות התחייבה שלא להגיש כתבי אישום בחשדות הפליליים, בתמורה לכך שהחברה תשלם קנס של 150 מיליון